

Iztok Osojnik

OB VZNOŽJU KRAŠKE PLANOTE

ENKO¹

Dobro je, da sem jo dobil malo po zobeh,
tako rekoč v duetu sva jo dobila. In tudi to je dobro.

Kam pelje ta konec metafizike,
konec bambusa, ostrega od prazne in disciplinirane misli?

Si predstavljaš?
Misel, kot utrjena mišica izurjenega karateista?
Kot Enkotovi kipi, zasekani in plesnivi,
zeleni od mahu in megličaste gozdne svetlobe
v vrhnjem nadstropju neke veleblagovnice v Kyotu.

Sem bil sploh jaz tisti mladi,
divji in neortodoksni mislec,
ki je lomastil po šibju zenovskega močvirja?

Vsak ima takega Enkota v sebi.
Preprostega in resnega, globoko prepričanega
v svoje, na prvi pogled primitivno sekanje v oglate cepljenke.
Tam, na otoku, ki ga gloda morje,
v skalnati hosti, ali pa zgoraj na bregu med bambusi,
deset tisoč kilometrov proč od slovenskega pravopisa,
čemur bi gotovo oporekali prebrisani freudo-marksisti s Komenske 11.

¹ Enko je bil Zen budistični menih in kipar, ki je delal svoje kipe iz navadnih cepljenk za kurjavo. Bil je precej neznan in dolgo pozabljen, v zadnjem času pa na novo odkrit kot eden izmed najbolj značilnih predstavnikov Zenovskega kiparstva.

Pa vseeno pišem, kot da
me vidi cel svet. Ni mi povsem jasno kako,
toda to prihaja iz živega, od tu. Mar velja
za vse nas, ali pa sem samo jaz že tako na tak način navajen
samega sebe in soočanja s svetom,
da se mi zdi to normalno?

Ne vem. Toda danes je Enko blizu.
Pa tudi Ulrich, za katerega sam bog ve, kdo je.
Ljubši od starih prijateljev, ker me nagovorja
v krogu moje zavesti. Ulrich, na ti.

Taka je torej moja zahteva:
Vzeti me popolnoma zares,
pozabiti, da sem navaden človek,
slišati me v očevidnosti lastnega bitja,
v popolni pozornosti,
enako kot boga.

Ne zato, da bi bil malikovan,
ali narobe razumljen, ker me tako ni več.
Ali da bi kdo z mano kot s simbolnim
očetom nadomestil svojo negotovo samobitnost.

Ne.
Samo vpeljujem določeno pozornost
in svarim pred sodbami zgolj na podlagi osebnega znanstva.
Potem pa je takoj videti, da sem divji deček,
ki se dobro pozna z Enkojem in
Ulrichom,
(pa še s kom drugim tudi).

SORŠKO POLJE

In sem si predstavljal, da zdaj tu
stoji kak Murn Aleksandrov. Začutil sem
krvavške zvezde sredi dneva.
Ali že malo čez, proti tretji.
In mraz sem tudi začutil. Prijazen mraz.
A če bi moral čez zaledenelo jezero in čez
zaledenele Javornike samo v
škornjih in brez rokavic,
in če bi moral preživeti s tem, kar bi
ujel z golimi rokami sredi tega ledu,
potem to ne bi bil več sprehod, ampak pekel.
In tudi Murn Aleksandrov bi v takem primeru
videl čisto drugačno neskončnost zvezd. In
drugače odprto noč. In mogoče
isto mističnost.

Ženske nikoli niso daleč. Njihovi okrogli
obrazi, uokvirjeni v arabeske zlatih las.
In svetlikajoče se oči. In smrkav nos,
že dva tedna smrkav nos.
Mojster je rekel: *Lahko ti povem nekaj o tebi,
ne morem pa namesto tebe biti ti. Ko lupiš krompir,
ne misli na nič drugega.*
Ker tisto se lahko potem tudi zgodi.

KRITERIJ SPOČETJA

Stojim v megli neznanja
in iz osebne moči rišem zemljevide,
za katere se izkaže, da so resnični.
Mornarji in živali,
ki so se prebile skozi sneg, so potrdili,

da se poti držijo vsakdanjih zakonitosti.
Trebajo le oceniti svoj način gibanja,
prisluhniti pogojem okolja in vedeti,
da ne obstaja
kaka posebna kvaliteta, ki stvari

spreminja v drugačne načine bivanja.
 Pogosto je treba oglušeti za zemljevide drugih
 in se ne primerjati z njimi.

Toda s tem se šele začne.

Podobe rastejo v plasteh in vsaka izmed njih

prinaša določeno osebno držo.

Opeke oživetja so. Čeprav že živimo,
 se znotraj tega odpre še eno življenje
 in nas postavi v bližino.

Poviša se nam krvni tlak, upočasni bitje srca.

Podobe postanejo postaje na poti
 skozi zatemnjeni julij.

Potrebne so, vendar ne vežejo z vsebino.

Kot nas tudi pokrajina,
 skozi katero gremo, ne sili,

da spremenimo svoj značaj.

Nasprotno, postati moramo neosebni.

Drobne razlike, ki odlikujejo naša bitja,

so trenutki lepote zemljevida,

ki zaživi šele v višjem odmiku

in samostojnosti teksta.

Ko za njim ni več avtorja.

Ko osebno znanstvo, ki zamrači napisano, ugasne

in podoba ostane sama s svojim bralcem.

Zato sem tudi jaz postaja v naraščanju

odsotnosti lepote. Ali Boga.

Ali da bi to imelo še kakšen pomen

razen tega, da sem živ in da stvari

so, kot so. Da v gibanju rastejo in zorijo,

zato da pomnožijo svet z jasno lučjo:

Onega na drugi strani ni!

Šele tako dobijo misli, molitve in ekstaze svoj
 globoki smisel. Šele s tem so potrjene.

V deželi, kjer praznini posvetijo spoštovanje
 in pozornost, v času žanjejo bogato letino.

Trajno. Oživljajočo.

Ker svet raste iz ljudi in iz *njih* vstaneta

milost in blaginja. Niso vsi začetki stvar preteklosti, ampak poženejo tu pa tam še danes. Neizogibni so. Krhki,

drobni, svetlikajoči se. S podobami jih hranimo kot ogenj v kaminu, ki se je začel kot majhna rana in razgorel v usodno, temno ljubezen. In šele smrt pove, kako globoko je segla njena korenina.

ODKOPAVANJA

Samo tukaj jezik ne zaostaja.

Nebo in zemlja se kopata v svetlobi. In tudi razgaljeni človek v neosebni molitvi.

Notranjost je prazna, pesem delirična.

Začetek nekega mišljenja.

Nikoli mi ni bilo povsem jasno, če ne obstaja najprej podoba in potem duša, ki jo oceni skozi sito svojega poguma.

Ker niso vse podobe ustrezne. Vsekakor je tudi naključje, da sem se znašel tu v trenutku, ko je bila izrečena odločilna beseda. Vešč je tisti, ki se odzove svetlobi.

Tudi ko je popolnoma odprto in ranljivo, ga odlikuje vzdržnost.

Vzdržnost je ogrodje poguma in delirija.

V bližini vzdržnosti je nebo odprto in zemlja zanesljiva.

Izkustvo Boga je neosebno in se vedno zgodi drugje.

Tudi ljubezen je ena tistih les, ki zapira pot do njega.

JUTRANJA PESEM

Včasih že zjutraj, že od
začetka dan potemni. In
je noč še pred večerom.
Zasnežena drevesa

molčijo ob vodi. Nebo
je obstalo in gleda
drugam. V kakšno drugo
vesolje. In slutnja? Kakor

zlati žar na notranjem
obzorju tiho prepreda
tišino. Ljubezen? Še danes
čutim sladki meč v stegnih.

In bolečino. Ne zato, ker
bi me ne ljubila. Ampak ker
je bilo tega preveč. Nisem
bil še pripravljen na dolge

noči, ko sem neprevidno
odprt za metulje ljubezni kot
cvet ječal, če so srkali nektar
iz mladega srca. Nisem vedel,

da sem le roža v vrtu ljubezni,
kjer se kruto gostijo žuželke
s tujega neba. Da sem slastna
hrana razuzdanim bogovom.

Razcepljen med slutnjo, strasti
in močjo, ki je vrela v meni
iz novega srčnega vrelna,
prvič mladeniško samostojen,

ko gozdovi in ravnice radostno
nazdravljajo svežini in moči.
Pozneje pa: slutnja se je kot
reka med skalnatimi skladi

prebila in preživela. Nikoli
ni obetala, vendar mi je stala
ob strani in zvesto temnela v noč.
Zanesljiv angel je, sledeč mi

v objeme in srca zaljubljenih
žensk. Še višje bedel
je nad mano Moloh jezika
in me spodbujal: *Daj, prestopi*

zakone. In se smejal moji
zagnanosti. Veselil se je
žrtve. Življenje je teklo,
kot da me ni bilo zraven. In

falus denarja. Kjer se med
mogočnimi stebri prekupčevalci
z zakritimi obrazi dogovarjajo o
velikanskih zaslužkih. Nekje

drugje zaradi tega navidezno
nepovezано izbruhne etnična vojna
in za mnogo let z grobovi razcepi
prebivalstvo na prvotna plemena.

Odsekani udje, glave odtrgane od
teles in jutra, ki se zbudijo v vedno
isto grozljivo noč. Tisti, ki zadaj
sveti z božjo svetilko, v strašni grimasi

spači obraz – zmagoslavje smrtne luči,
v soju katere smo samo sence,
ki v plamenih izpuhtijo
kot dim. Strašno je včasih življenje.

In kot ocean, ki je še ponoči
divjal, a se zdaj jasen in gladek
steguje proti obali, se tudi
jutro, v katerega vstanem z roso

ovešen, odpre za spokojen razgled.
Prazno se zdaj tišina širi drugam.
Slutnja pa kakor milost hlapi v
večje od sebe.